

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2022

Tereza Rýdlová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Dr. Bohuslav Horák a jeho přínos ke vzniku
muzea v Rokycanech**

Tereza Rýdlová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Humanistika

Bakalářská práce

**Dr. Bohuslav Horák a jeho přínos ke vzniku
muzea v Rokycanech**

Tereza Rýdlová

Vedoucí práce:

PhDr. Radka Křížková Červená

Katedra filozofie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 30. dubna 2022

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Poděkování patří vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Radce Křížkové Červené za trpělivost, kterou se mnou neztrácela, také za cenné rady a čas, jenž mně a této práci věnovala, a zkrátka za veškerou pomoc a odborné vedení této práce. Dále bych chtěla poděkovat Knihovně muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, ze které jsem čerpala většinu informací k práci, zejména pak panu inženýrovi Pavlu Parláskovi za jeho pomoc a čas. V neposlední řadě bych pak chtěla nepřímou poděkovat dalším badatelům, kteří se, stejně jako já, zabývali osobností Dr. Bohuslava Horáka a jeho muzeem.

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je představit a vyzdvihnout významnou rokycanskou osobnost, Dr. Bohuslava Horáka, jeho život, přínos pro založení muzea v Rokycanech a také jeho činnost v muzeu do doby, než zemřel.

Klíčová slova

Rokycany, Rokycansko, muzeum, Bohuslav Horák, historie muzea

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to introduce a person significant for Rokycany, Dr. Bohuslav Horak, his life, contribution to the establishment of the museum in Rokycany and also his work until his death.

Key words

Rokycany, Rokycansko, museum, Bohuslav Horak, the history of museum

OBSAH

ÚVOD	1
1 ROKYCANY V DOBĚ PŮSOBENÍ DR. HORÁKA.....	3
2 BOHUSLAV HORÁK.....	5
2.1 Dětství, dospívání a studium.....	5
2.2 Činnost před založením muzea.....	5
2.3 Publikační činnost.....	7
3 ZALOŽENÍ MUZEA.....	10
3.1 Osobnosti spojené s muzeem.....	13
4 VÝVOJ MUZEA V PRŮBĚHU HORÁKOVA ŽIVOTA	18
4.1 Muzeum před 1. světovou válkou.....	18
4.2 Muzeum v průběhu 1. světové války	22
4.3 Muzeum v meziválečném období.....	23
4.4 Muzeum v počátku 2. světové války	29
5 (P)O SMRTI DR. HORÁKA	30
6 MUZEUM V SOUČASNOSTI	34
7 ZÁVĚR	36
8 RESUMÉ	38
9 SEZNAM LITERATURY	39
10 SEZNAM PRAMENŮ	41
11 SEZNAM OBRÁZKŮ	43

ÚVOD

V této bakalářské práci se zabývám významnou rokycanskou osobností, doktorem Bohuslavem Horákem, který proslul jako zakladatel muzea v Rokycanech. Toto muzeum bylo později pojmenované po něm a dodnes jakožto pobočka Západočeského muzea v Plzni nese jeho jméno. Hlavním cílem této práce je ukázat význam doktora Horáka pro kulturu rokycanského regionu. Především se pak zaměřím na založení a rozvoj muzea, ze kterého se postupem času stala důležitá kulturní instituce, jež je na Rokycansku dodnes vyhlášená.

Důvodů pro výběr tohoto tématu jsem měla hned několik. Již od svého narození jsem v Rokycanech žila, strávila zde víceméně celé své dětství i dospívání a mám k tomuto městu velmi blízký vztah. Proto jsem zvolila téma, které je mi taktéž blízké. Dalším důvodem byl fakt, že jsem v průběhu svého života muzeum sama nespočetněkrát navštívila, a to díky základní a střední škole. Tam byly návštěvy místního muzea a jeho výstav běžnou záležitostí. Neméně důležitým důvodem byla i skutečnost, že jsem již na střední škole psala maturitní práci, ve které jsem se věnovala významné rokycanské osobnosti. Konkrétně se jednalo o pana Antonína Hořice, který ve 20. letech 20. století zastával funkci starosty města.

Práci jsem rozdělila do několika dílčích kapitol. V první kapitole představuji město Rokycany v době, kdy zde doktor Horák působil, abych nastínila, jak v této době bylo město rozvinuto. V následující kapitole se zabývám samotným doktorem Horákem, konkrétně jeho dětstvím, dospíváním a činností do doby, než se rozhodl muzeum založit. Třetí kapitola obsahuje především informace o vzniku muzea jako takového a zároveň v ní představím i některé další významné osobnosti, které se na založení muzea podílely. Ve čtvrté kapitole nahlížím do vývoje muzea v době Horákova života. Tato kapitola je rozdělena do několika podkapitol, a to podle zkoumaných období. V páté kapitole rozebírám smrt doktora Horáka a vývoj muzea po této události a v poslední kapitole pak muzeum a jeho činnost v současnosti. Práci jsem obohatila

i o přílohu v podobě fotografií. Zároveň jsem vložila i ukázkou některých archiválií, které jsou v práci použity, či obálky knih. Obrazová příloha pak slouží k tomu, aby si čtenář mohl zmiňované osoby, místa či věci lépe představit. V této práci pak využívám metod rešerše, komparace a zejména syntézy poznatků získaných ze zdrojů a literatury, ze které pro práci čerpám.

1 ROKYCANY V DOBĚ PŮSOBENÍ DR. HORÁKA

Rokycany byly již v 2. polovině 19. století poměrně vyspělým městem. Kulturní život v Rokycanech nestrádal, od roku 1861 zde byly založeny nejrůznější zájmové spolky. Z těch nejznámějších bychom mohli jmenovat například „Záboj“, což byl pěvecký odbor, nebo „Sokol“, který zde vznikl v roce 1868. Kromě tělovýchovně založeného „Sokola“ se Rokycany mohly chlubit i fotbalovým, tenisovým či bruslařským klubem.¹ Významnou roli v kulturní sféře pak sehrál i spolek „Rokycana“, který vznikl v roce 1914 a pod jehož záštitou probíhaly na Rokycansku nejrůznější kulturní akce. Jednalo se například o přednášky, divadelní představení či výstavy. Velký rozmach ve společenské a kulturní oblasti pak Rokycany zažily hlavně v období mezi 1. a 2. světovou válkou.²

S problémem se město, stejně jako většina dalších okolních měst v tomto období, potýkalo v oblasti financí. Rokycanům náleželo několik lesů a železáren v okolí, město se ale často zadlužovalo a dostávalo se tak do finanční tísně. Rokycany sice měly příjmy z podniků náležejících městu, jmenovitě šlo například o jatka, lázně, elektrárna apod. I přesto se však musely vyrovnávat s velkým schodkem. Nedostatek financí se pak projevil ve zvýšení daní či poplatků, zároveň rostl i počet půjček. Tato finanční tíseň došla až do fáze, kdy bylo v roce 1934 město nuceno některé okolní lesy rozprodat.³

V odvětví průmyslu se městu nedařilo špatně. Rokycany jsou známou zastávkou na trase mezi Prahou a Plzní, tudíž není divu, že zde v roce 1862 byla zprovozněna železnice, která zajistila městu další vývoj, co se průmyslu týče.⁴ Na přelomu 19. a 20. století se nejvýznamnějším odvětvím průmyslu stalo strojírenství. Po celém rokycanském okrese vznikaly závody, které se

¹ SAVKOVÁ, Eva. *PhDr. Bohuslav Horák (život a dílo)*. Fakulta pedagogická. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 1969. Diplomová práce, s. 6.

² TRUXOVÁ, Pavlína. *Jan Anichober: Vývoj osobnosti na pozadí dějinných událostí*. Rokycany: Gymnázium Rokycany, 2007. Seminární práce, s. 9-12.

³ SAVKOVÁ, Eva. *PhDr. Bohuslav Horák (život a dílo)*, s. 2-3.

⁴ TRUXOVÁ, Pavlína. *Jan Anichober: Vývoj osobnosti na pozadí dějinných událostí*, s. 9-12.

zaměřovaly hlavně na železářství. Jednalo se například o Hrádecký závod, který později spadl pod správu závodů Škoda, Hirschův závod či Hopfengärtnerovy závody, které náležely železárnám ve Zbiroze. Zároveň na Rokycansku fungovaly i sklárny, uhelné doly, ocelárny či pily. Mnohé z těchto podniků však byly v první třetině 20. století zastaveny, tudíž prudce vzrůstala nezaměstnanost a následně došlo ke krizi, která zásadně postihla hlavně zemědělský sektor.⁵

Politický život se začal v Rokycanech proměňovat zejména ke konci 19. století, kdy došlo k důležitým změnám v návaznosti na rozmach průmyslu a s ním spojený rostoucí počet dělnictva. To se začalo postupně zapojovat do politiky, hlavně pak díky spolkům Svornost a Rovnost.⁶ Po první světové válce měly na Rokycansku vliv hlavně socialistické strany. Kromě dalších politických stran se zde následně v roce 1921 začala formovat strana komunistická, která si získala přízeň dělnické třídy a ovládala politický i kulturní život až do konce 30. let 20. století.⁷

Vynechat bychom neměli ani odvětví školství, které se na Rokycansku začalo významně rozvíjet po roce 1860. V tomto roce započala na školách výuka v českém jazyce. V roce 1873 vzniklo v Rokycanech nižší, tedy čtyřleté, gymnázium, jehož činnost ale bohužel neměla dlouhého trvání. V roce 1884 pak vznikla chlapecká a též dívčí měšťanská škola. Mimo to svou činnost ve městě započaly i některé střední školy se specializacemi.⁸ I sám Bohuslav Horák ve školství působil, konkrétně jako profesor filosofie a přírodopisu.⁹

⁵ SAVKOVÁ, Eva. *PhDr. Bohuslav Horák (život a dílo)*, s. 3-4.

⁶ TRUXOVÁ, Pavlína. *Jan Anichober: Vývoj osobnosti na pozadí dějinných událostí*, s. 9-12.

⁷ SAVKOVÁ, Eva. *PhDr. Bohuslav Horák (život a dílo)*, s. 5.

⁸ TRUXOVÁ, Pavlína. *Jan Anichober: Vývoj osobnosti na pozadí dějinných událostí*, s. 9-12.

⁹ GRUBER, Josef. *Vzpomínky na spolupracovníka. 90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany: OV a MO SPB v Rokycanech, 1967, s. 10.

2 BOHUSLAV HORÁK

2.1 Dětství, dospívání a studium

Bohuslav Horák se narodil 14. října roku 1877 na pražském Žižkově. Rodina, do které se narodil, nepatřila k těm více majetným, jeho otec pracoval jako železničář. Horák byl tedy v mládí nucen si různými způsoby přivydělávat. O jeho dětství se mnoho informací neví. Co ale víme, je skutečnost, že i přes poměrně skromné dětství dbal na své vzdělání. Navštěvoval pražské gymnázium v Žitné ulici, kde úspěšně odmaturoval, a následně i vysokou školu. Jeho zálibou byly zejména přírodní vědy, proto se rozhodl svou vysokoškolskou kariéru směřovat právě do tohoto odvětví.¹⁰

Na univerzitu nastoupil v roce 1897. Netrvalo dlouho a profesori na univerzitě si začali všimnout Horákových výjimečných znalostí co se přírodních věd týče. Hned v druhém roce studia byl univerzitními profesory vybrán, aby se zúčastnil expedice, při které měl studovat flóru v Černé Hoře. Mezi kantory, kteří nejvíce ovlivnili Horákovo studium na Balkáně, patřil zejména doktor Antonín Frič, František Vejdovský či Josef Velenovský. Kromě nich Horáka též ovlivnil italský profesor a botanik Antonio Baldacci, se kterým se při expedici náhodou potkal a dlouhou dobu spolu byli v kontaktu. Do Černé Hory se následně zhruba rok po první návštěvě vrátil. Věnoval jí pak nejen několik článků do knih a časopisů, ale i celou svoji disertační práci, která mu zajistila doktorát z filozofie. Práce byla následně publikována roku 1905. Kromě Černé Hory pak roku 1902 probádal i poloostrov Krym a přilehlé okolí. Za veškeré financování těchto cest mohl pak Horák vděčit zejména spolku Svatobor a taktéž České akademii věd a umění.¹¹

2.2 Činnost před založením muzea

Krátce na to se ale studiu přírodních věd a další vysokoškolské kariéře poměrně vzdálil. Zpočátku byl dlouze přemlouván svým bývalým profesorem

¹⁰ CEJP, Karel. Ředitel PhDr. Bohuslav Horák jako vědec. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany: OV a MO SPB v Rokycanech, 1967, s. 5-8.

¹¹ Tamtéž.

Velenovským, aby se i nadále věnoval své dosavadní práci na poli botaniky. Poté však Horák obdržel osvědčení o způsobilosti vyučovat, načež krátce působil na školách v Karlíně či Pardubicích¹², a roku 1903 nastoupil na rokycanské gymnázium. Zde měl působit jako profesor filozofie a přírodopisu. Do Rokycan zároveň přivedl i svého přítele, profesora Špačka, který se následně stal jeho kolegou, vyučoval totiž matematiku.¹³

Studenti na gymnáziu si Horáka hned od začátku velmi oblíbili. Často studenty brával na procházky a výlety do přírody. Zároveň ale oplýval výjimečnými pedagogickými schopnostmi, nechyběl mu všeobecný rozhled, poutavý projev a zajímavé zkušenosti, o kterých mohl se studenty diskutovat. I přes jeho vědomosti a vzdělanost však působil ušlechtilě a skromně.¹⁴ Zároveň byl i solidární vůči svým kolegům pedagogům. Kdykoli některý z nich onemocněl, bez váhání se ujal suplování a nezáleželo na tom, o jaký se jednalo předmět.¹⁵

Jeho všestrannost se projevila i v jiném odvětví, a to konkrétně v hudbě. Ačkoli se to o něm vědělo jen málo, byl Horák nadaným cellistou. Roku 1912 se připojil ke smyčcovému kvartetu, které postrádalo právě cellistu. Hře na violoncello se ale nevěnoval nijak dlouze, přirozeně upřednostnil svou práci pro gymnázium, sokolskou jednotu a následně i župu, ale hlavně budoucí muzeum.¹⁶

Roku 1918 si studenti odhlasovali dosadit Bohuslava Horáka na pozici ředitele gymnázia namísto předešlého ředitele Ignáce Sigmonda. Toto rozhodnutí se však nesetkalo s úspěchem a místní úřady Horáka ředitelem neuznaly. Horák se tudíž stal ředitelem až za dalších sedm let, za to byl ale ředitel u studentů velmi

¹² DVOŘÁK, Josef. Ph. Dr. Bohuslav Horák ve škole. *Brdský kraj*. 1. vydání. Rokycany: Musejní společnost v Rokycanech, 1946, s. 4.

¹³ GRUBER, Josef. *Vzpomínky na spolupracovníka*, s. 10-12.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ VODIČKA, Josef. *Jen vzpomínky. Hrdinové sokolské župy Rokycanovy 1939-1945*. 1. vydání. Rokycany: Sokolská župa Rokycanova, 1947, s. 23.

¹⁶ GRUBER, Josef. *Vzpomínky na spolupracovníka*, s. 10-12.

vážený. Nebyl totiž jen brilantní profesor, ale i výjimečný člověk.¹⁷ Autor Karel Kašák o něm mluví následovně:

„Fyzicky malý, vždy přímo zahleděný do třídy, do všech tváří i do každé zvlášť. Tvrdý stojatý límeček s nijak elegantní kravatou, zlatý řetízek od hodinek ve vestě, sokolský odznak v klopě kabátu, tak stával před námi na stupínku s pokrčenýma nohama a s prstem, zapíchnutým kupředu na zdůraznění argumentu a pravdivosti. A když seděl za katedrou, probíral si prsty tyršovskou bradičku, či si občas hrábl do hustých kadeří své filosofické hlavy. A mluvil klidně, věcně, přesvědčivě. Pravdivě a nepateticky. Nerozcíloval se, a když, pak jen nad zlořádem a nespravedlností jednotlivců a celku. V tom případě dovedl i zakřičet a zrudnout. Právo a pravda seděly v něm příliš hluboko, než aby je mohl někdo vykořenit.“¹⁸

Kromě učitelské a muzejní činnosti, které se budeme věnovat později, působil Bohuslav Horák na Rokycansku taktéž v obecním zastupitelstvu a neméně známý byl i jako člen tělovýchovné jednoty Sokol. Již na Žižkově, kde vyrůstal, byl členem Sokolské jednoty. Po příchodu do Rokycan tomu pak nebylo jinak. V rokycanské jednotě zastával funkci vzdělavatele, zejména se pak soustředil na dorost a mládež. Následně se pak stal i starostou rokycanské župy.¹⁹ Na tělesná cvičení kladl velký důraz, on sám tvrdil toto:

„V zdravém těle zdravý duch, jen zdatné tělo i silného je ducha chrámem. (...) Zdaří-li se tobě toto dílo, tys mistrem mistrů, ty člověka jsi vytvořil, v němž krásné s dobrým se snoubí. Úkol těžký, a bez cvičení a práce cíle nedojdeš.“²⁰

2.3 Publikační činnost

Doktor Horák se za svůj život věnoval mimo jiné i odborné publikační činnosti. Nejdříve se jednalo o články věnované biologii, které se následně ocitly

¹⁷ KAŠÁK, Karel. Dr. Bohuslav Horák jako učitel. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany: OV a MO SPB v Rokycanech, 1967, s. 12.

¹⁸ Tamtéž, s. 13.

¹⁹ GRUBER, Josef. *Vzpomínky na spolupracovníka*, s. 12.

²⁰ HORÁK, Bohuslav. Význam tělesných cvičení. *Základy sokolského vzdělání*. 1. vydání. Rokycany: Sokolská župa Rokycanova, 1920. s. 6.

v nejrůznějších časopisech, poté i o samostatná díla. Výsledky z jeho bádání v Černé Hoře bychom mohli nalézt v práci s názvem *Ergebnisse einer botanischen Reise nach Montenegro*²¹ z roku 1898, kde najdeme zejména poznatky z jeho první cesty. Další informace o jeho bádání pak můžeme nalézt v práci *Zweiter Beitrag zur Flora von Montenegro*²², která se objevila v 50. čísle časopisu *Österreichische botanische Zeitschrift*²³. Toto číslo konkrétně vyšlo v roce 1900.²⁴

Z jeho významnějších prací bych se pak chtěla zmínit o díle *O poměru doby ledové k flóře mediteranni*, které bylo vydáno ve větším celku s názvem *Rozpravy České akademie věd a umění*. V tomto spise se zaměřuje zejména na výsledky svého studia ve Středomoří. Zmiňuje zde fakt, že flóra v oblasti jižní Evropy se poměrně shoduje s flórou doby ledové. Zároveň dodává, že rozdíly ve flóře jižní Evropy jsou způsobeny zejména různými klimatickými podmínkami v jednotlivých oblastech této části Evropy.²⁵

Jedno z jeho dalších důležitých děl je práce s názvem *Krajem černoorským*, která vznikla v roce 1903. V tomto díle blíže rozebírá svoji cestu Černou Horou, zejména pak cestu mezi Kotorem a Cetyní. Ve spise podrobně rozvádí výzor černoorské oblasti. Tvrdí, že tato oblast dokáže člověka učarovat, ačkoli tak na první pohled vůbec nevypadá. Zároveň zde květnatě popisuje tamní přírodu, louky, stráně, jezera a nevynechává ani popis setkání s tamními obyvateli.²⁶

Jako další z jeho děl jsem vybrala krátkou práci *Z jižní Tauridy* z roku 1905. V tomto díle Horák popisuje své zážitky a dojmy z cesty po poloostrově Krym. Účelem tohoto Horákova počínu dle něj není podat popis této oblasti, Horák

²¹ Volně přeloženo jako Výsledky botanické cesty do Černé Hory. Poznámka autorky.

²² Volně přeloženo jako Druhý příspěvek k flóře Černé Hory. Poznámka autorky.

²³ Volně přeloženo jako Rakouský botanický časopis. Poznámka autorky.

²⁴ CEJP, Karel. *Ředitel PhDr. Bohuslav Horák jako vědec*, s. 7.

²⁵ Tamtéž, s. 7-8.

²⁶ HORÁK, Bohuslav. *Krajem černoorským. Výroční zpráva karlínské reálky*. 1. vydání. Praha: Karlínská reálka, 1903, s. 1.

chtěl spíše vylíčit, jak oblast vypadá v letním období, ve kterém právě jeho cesta proběhla. Spis je navíc proložen fotografiemi.²⁷

Po nástupu na rokycanské gymnázium ovlivňovaly Horákův život zejména povinnosti kantora a ředitele, na publikační činnost však nezanevřel. Od roku 1908 začal po záštitou Městského muzea v Rokycanech vydávat měsíčník *Brdský kraj*, který měl za úkol zejména obeznámit čtenáře s oblastí Brd, a také se měl věnovat činnosti muzea.²⁸ Dle jeho slov měl časopis vypadat takto:

*„Brdský kraj chce býti archivem osvětové činnosti, chce registrovati poměry přítomné. Konečně třeba připojiti k programu musejnímu a statistickému i stránku praktickou, náš měsíčník chce býti pojídlem inteligence, chce přihlížeti ke kulturním potřebám kraje a tím přispěti ku zvýšení kulturní jeho úrovně. (...) Chce přispěti k hlubšímu poznání řečeného kraje.“*²⁹

Tento měsíčník se začal vydávat roku 1909 a vycházel pravidelně do roku 1914. Horák byl po tuto dobu odpovědným redaktorem měsíčníku. Zároveň do tohoto periodika sám přispíval články z oblastí filozofie, historie, umění či přírody. Nejdříve články publikoval pod svým vlastním jménem, později pak začal užívat pseudonym Theodor Montanus.³⁰

²⁷ HORÁK, Bohuslav. Z jižní Tauridy. *Sborník České společnosti zeměvědné*. 10. ročník. Praha: Česká společnost zeměvědná, 1905, s. 1.

²⁸ Státní okresní archiv (dále jen SOKA) Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

²⁹ HORÁK, Bohuslav. Co chceme. *Brdský kraj*. Rokycany: Městské muzeum v Rokycanech, 1909, s. 2.

³⁰ STRÁNSKÁ, Martina. *PhDr. Bohuslav Horák a Rokycansko*. Fakulta filozofická, Západočeská univerzita. Plzeň: Západočeská univerzita, 2006. Bakalářská práce, s. 37.

3 ZALOŽENÍ MUZEA

První zmínky o snahách vedoucích k založení muzea sahají až do 90. let 19. století. Motivací k založení muzea nejen v Rokycanech, ale i v dalších městech, byly dvě stěžejní výstavy. Jednalo se o Zemskou jubilejní výstavu, která proběhla v Praze v roce 1891, a pak také o Národopisnou výstavu československou. Ta se konala taktéž v Praze, a to roku 1895.³¹ Město Rokycany dokonce na Národopisnou výstavu propůjčilo některé pečlivě vybrané předměty. Po těchto dvou výstavách se zvyšoval počet lidí, kteří začali shromažďovat nejrůznější předměty s historickou hodnotou a zájem o vznik muzeí stoupal.³²

Bohužel v té době byly v Rokycanech na pořadu dne jiné záležitosti, které byly více naléhavé a musely být uskutečněny dříve. V Rokycanech navíc chyběla místnost, jež by vyhovovala účelu muzea. Zároveň Rokycanům scházela i dostatečně ambiciózní osobnost, která by byla schopna se vedení muzea ujmout. Založení se tudíž muselo na nějakou dobu odložit.³³ Byl to právě Bohuslav Horák, kdo se této myšlenky chopil. Shromáždil okolo sebe některé kolegy, profesory zdejšího gymnázia³⁴. Ti pak podali memorandum městské radě a ta na základě něj 21. dubna roku 1904 přijala návrh k vytvoření muzea.³⁵

Muzeum se již od svých počátků řídilo předem určenými pravidly, tzv. stanovami. Tyto stanovy musely být schváleny obecním zastupitelstvem a starostou obce. Konkrétně v období založení muzea jím byl Jan Anichober. První paragraf těchto stanov upřesňuje funkci muzea takto:

„Městské muzeum rokycanské jest obcí Rokycany zřízená sbírka a stálá výstava předmětů týkajících se města Rokycan a jeho širšího okolí, při níž dbáno věcí důležitých pro archeologii, historii, literaturu, umění vůbec a lidové zvláště,

³¹ SOkA Rokycany. Archiv města Rokycany (dále jen AMRo), kronika města 1836–1907, s. 220.

³² JINDŘICH, Karel. Snahy o založení muzea v Rokycanech. *Sborník muzea Dr. Bohuslava Horáka, jubilejní*. 1. vydání. Rokycany: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 1995, s. 5-6.

³³ Tamtéž, s. 6.

³⁴ Viz kapitola 3.1.

³⁵ SOkA Rokycany. AMRo, kronika města 1907–1918, s. 17.

poznání přírodopisné ve všech ohledech, čímž má býti usnadněna důkladná znalost hlavně okolí rokycanského, neméně pak dbáno i minulého i současného rozvoje hospodářského, průmyslového, obchodního i školského.“³⁶

Tyto stanovy se zároveň zmiňují o způsobech, kterými je možné muzeum obohatit. Předměty do muzejních sbírek mohly být buď darovány, zapůjčeny či vyměněny za jiné. Muzeum pak mělo podle stanov fungovat díky peněžitým darům, výdělkům ze vstupného a také díky výnosům z nejrůznějších kulturních akcí. Konkrétně se mohlo jednat o výdělky z přednášek, koncertů a podobně. Správa muzea byla svěřena kuratoriu, které bylo složeno z patnácti členů. Ti byli voleni obecním zastupitelstvem po dobu tří let. Členem kuratoria se mohl stát v podstatě kdokoli, kdo měl výborné odborné vzdělání a žil na území Rokycan či přilehlého okolí. Samotné kuratorium si následně podle jednacího a domácího řádu samo volilo muzejní výbor, tedy ředitele muzea a další jeho funkcionáře.³⁷

Jednací a domácí řád byl taktéž důležitým dokumentem pro fungování muzea. Zaneseny v něm byly například čtyři původní obory, které muzeum na počátku svého fungování obsahovalo. Obor archeologicko-historický měl obsahovat sbírku obrazů, poté sbírku mincí, prstenů a pečeti a taktéž sbírku zbraní. Obor literární se mohl pyšnit knihovnou, rukopisy, listinami a písemnými památkami po rokycanských rodácích. Oboru národopisnému náležely památky, které se týkaly selského a měšťanského života v okolí Rokycan. Posledním oborem byl přírodopisný, kterému byly přiděleny sbírky geologické. Do těch měly spadat paleontologické nálezy, ale také nálezy týkající se mineralogie, fauny či flóry. V řádu bylo zahrnuto i plánované rozšíření a ustanovení oboru školského a následně i průmyslového a hospodářského.³⁸

V řádu byly taktéž zaneseny konkrétní funkce jako například funkce ředitele, předsedy, pokladníka, muzejního sluhy či kustodů, a způsob, jakým měly být

³⁶ SOKA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. Č. 2054. Stanovy městského musea královského svobodného města Rokycan. 17. dubna 1905, Rokycany

³⁷ Tamtéž.

³⁸ SOKA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. Č. 2054. Jednací a domácí řád městského musea v Rokycanech. 17. dubna 1905, Rokycany.

funkce vykonávány. Pro tuto práci je klíčová hlavně pozice ředitele. Ten měl za úkol přijímat dary věnované muzeu, vést si o těchto darech seznam, doplňovat inventář či podávat výkazy o muzeu a jeho nových předmětech. Zároveň měl také vyřizovat písemnosti, sepisovat výroční zprávy o muzejní činnosti, protokoly ze schůzí kuratoria a taktéž měl dohlížet na to, aby veškerá usnesení kuratoria vešla v platnost. Ke všem těmto povinnostem se při založení muzea zavázal právě doktor Horák.³⁹

Po přijetí memoranda městská rada pověřila nejen Horáka, ale i Juliana Svobodu⁴⁰, aby si vzali na starost počáteční povinnosti, které se muzea týkaly. První záležitostí, jež byla třeba vyřešit, byly prostory vhodné pro muzeum. Městská rada se i po přijetí návrhu založení muzea v této věci velmi často angažovala. Rada poskytovala finanční i jiné prostředky víceméně kdykoli, kdy to bylo potřeba. Zároveň pak vyhranila k uložení historických předmětů malou místnost, která se nacházela v rokycanské radnici. Následně pak přislíbila, že bude možné využít některých prostorů v místních školách.⁴¹

V muzejních začátcích bylo samozřejmě neméně potřeba informovat o vzniku místní obyvatele a probudit v nich o muzeu zájem. Dne 30. dubna 1904 byl tudíž v místním periodiku *Žďár* vydán článek o založení muzea. V něm Horák a Svoboda zároveň žádali obyvatelstvo Rokycan o součinnost. Jak zde již bylo zmíněno výše, do muzea mohli obyvatelé cenné předměty darovat. To se po vydání článku stávalo velmi často. Městská rada se nezdřáhala kdykoli zapůjčit povoz, který sloužil funkcionářům muzea k nejrůznějším pojížděnkám. Pravidelně pak z každé pojížděky přivezli do muzea něco, co jej mohlo obohatit.⁴²

Muzeum se však neustále potýkalo s nevyhovujícími prostorami. V září roku 1905 se díky obecnímu zastupitelstvu muzejní sbírky přesunuly do čtyř přízemních místností v prostorách chlapecké měšťanské školy a následně bylo

³⁹ SOKA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. Č. 2054. Jednací a domácí řád městského muzea v Rokycanech. 17. dubna 1905, Rokycany.

⁴⁰ Jeden z tehdejších profesorů rokycanského gymnázia viz kapitola 3.1.

⁴¹ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1907–1918, s. 17.

⁴² Tamtéž.

muzeum slavnostně otevřeno pro veřejnost. K této události došlo 24. září téhož roku. Účast na této události byla velká, zúčastnili se jí ať už členové městské rady a zastupitelstva, tak ale také například okresní starosta JUDr. Hugo Karlík, okresní hejtman Václav Skákal, zástupce plzeňského muzea profesor Strnad a v neposlední řadě sám starosta města Rokycany, Jan Anichober. Ten při této příležitosti pronesl zahajovací řeč. Ta se zaměřovala na složitou cestu k založení muzea, na jeho kulturní důležitost, a dokazovala taktéž hojnou účast na této události.⁴³ Řeč zněla následovně:

„Město naše učinilo opět vážný krok ku povznesení kulturnímu tím, že přidružilo se k městům, která zřídila muzea. Dnešní hojná účast svědčí o tom, že myšlenka muzejní došla v občanstvu našem opravdového zájmu a pochopení. Vítám při dnešní tiché, avšak významné slavnosti kulturní zástupce vlády, zástupce městských muzeí z Plzně, Berouna, Nymburka, zástupce sborů profesorských a učitelských, zástupce úřadů samosprávných. Z veliké účasti dnešní je viděti, že myšlenka muzejní zapustila své kořeny ve všech vrstvách našeho obyvatelstva.“⁴⁴

V řeči pak Anichober vyzdvihuje Horákovu zapálenost pro založení instituce, a zároveň i práci jeho spolupracovníků. Taktéž poděkoval všem, kteří obohatili sbírky muzea. Poté se slova ujal právě Horák. Ten popsal vznik muzea a vysvětlil, jaké exponáty se v něm nacházejí a čemu se v jednotlivých oborech mohou návštěvníci přiučit. Stejně, jako Anichober, i on zdůraznil, že založení muzea je velkým kulturním krokem. Muzeum dle něj mělo přispívat k pokroku nejen kultury Rokycan, ale i celého národa. Zároveň pak poděkoval všem, kteří muzeum nějakým způsobem podpořili, a taktéž sběratelům za jejich činnost.⁴⁵

3.1 Osobnosti spojené s muzeem

K založení muzea a jeho chodu samozřejmě kromě doktora Horáka přispěly i další rokycanské osobnosti, o kterých je třeba se zmínit. Ve vzniku

⁴³ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1907–1918, s. 18.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Tamtéž, s. 18-19.

a vývoji muzea totiž hrají svoji roli a Horákovi chod muzea značně usnadňovaly. Jako první bych se zde chtěla zmínit o **Julianu Svobodovi**, který byl Horákovým přítelem a spolupracovníkem. Zároveň bychom ho ale mohli nazvat také historikem, profesorem či muzejním pracovníkem. Narodil se 31. července roku 1873 a původem pocházel ze Sušice, kde také navštěvoval obecnou školu. Následně nastoupil na gymnázium v Klatovech a poté i v Českých Budějovicích. Poté, co absolvoval gymnázium, se rozhodl jít studovat filozofickou fakultu v Praze. Konkrétně se věnoval oborům historie a geografie. Ještě během svých studií vyučoval na gymnáziu v Zábřehu.⁴⁶

Po získání aprobace z obou studovaných oborů se rozhodl zanechat vyučování v Zábřehu a přesunul se do Rokycan, a to s celou svojí rodinou. V Rokycanech se mu zalíbilo, velmi rychle se mu povedlo začlenit se mezi místní obyvatele. Vstoupil do některých spolků a také se zde následně stal profesorem na nově založeném gymnáziu, kde vyučoval zeměpis a dějepis.⁴⁷ Právě to byl pak jeden z důvodů, proč byl Svoboda při zakládání muzea velmi důležitou osobností. S doktorem Horákem se znali již z působení na gymnáziu a postupem času se z nich stali blízcí přátelé. Není tedy divu, že se Horák rozhodl myšlenku muzea naplnit právě s ním.⁴⁸

Veškeré počáteční záležitosti týkající se následného založení muzea byly pak svěřeny společně s Horákem právě Svobodovi, který následně prací v muzeu trávil víceméně všechn svůj volný čas. V roce 1907 bohužel na svou funkci kustoda oborů archeologicko-historického a národopisného rezignoval a práce pro muzeum zanechal.⁴⁹

Po odchodu z Rokycan v roce 1913 krátce vyučoval na reálce v Karlíně a poté i na reálce v Českých Budějovicích. Zde byl roku 1921 jmenován ředitelem této

⁴⁶ HRACHOVÁ, Hana. Julian Svoboda – spoluzakladatel rokycanského muzea. *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka*. Rokycany: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2005, s.17.

⁴⁷ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1836–1907. s. 262.

⁴⁸ HRACHOVÁ, Hana. *Julian Svoboda – spoluzakladatel rokycanského muzea*, s.17.

⁴⁹ Viz kapitola 4.1. SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

instituce. Tuto funkci zastával až do roku 1934, kdy odešel do penze. V Budějovicích pak strávil zbytek svého života.⁵⁰ Nedá se ale říci, že by se s rokycanským muzeem rozešel ve zlém. Když se muzeum v roce 1931 otevíralo ve vlastní budově, napsal Svoboda dopis kuratoriu muzea. V něm se radoval z přestěhování muzea do budovy k tomu určené, přál muzeu úspěch a přišel s myšlenkou, aby se muzeum pojmenovalo po jeho zakladateli, tedy Horákovi.⁵¹ Jeho životní příběh končí 4. ledna roku 1940, kdy ve věku 66 let zemřel.⁵²

Další pro muzeum neméně důležitou osobností byl **Jaroslav Bílý**. Narodil se v Hradci Králové 11. dubna roku 1881, kde také studoval až do doby, než se rozhodl nastoupit do Prahy na Českou vysokou školu technickou. Mezi lety 1903-1904 však v jeho životě přišel zvrát, jelikož se rozhodl studií zanechat a přihlásil se do rakousko-uherského námořnictva jako dobrovolník. V roce 1903 narukoval v oblasti dnešního Chorvatska a po skončení služby se měl podle zdrojů vrátit ke studiím. Ta ale s největší pravděpodobností nedokončil, podle některých pramenů za to snad mohlo nezaplacení poplatků za školné.⁵³

Poté nastoupil do několika prací, nejdříve se jednalo o praxi ve strojírně, poté o práci v železárně v Komárově. Tam působil jako vedoucí slévárny, a to do roku 1908, kdy byl povolán zpět do námořnictva. Po návratu opět nějaký čas působil v Komárově, než se roku 1910 objevil v Rokycanech. Zde měl zastávat funkci správce železáren ve známých Hirschových závodech. Na začátku první světové války se účastnil mobilizace, během války však dle jeho slov nebyl účastníkem žádné bitvy. V průběhu války se dokonce stihl oženit.⁵⁴

Po válce opět působil v Hirschových závodech a následně i v městských železárnách, kde zůstal až do roku 1942. V tomto roce pak nastoupil do penze.

⁵⁰ HRACHOVÁ, Hana. *Julian Svoboda – spoluzakladatel rokycanského muzea*, s. 19-20.

⁵¹ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 2, nezpracováno.

⁵² HRACHOVÁ, Hana. *Julian Svoboda – spoluzakladatel rokycanského muzea*, s. 19-20.

⁵³ HENTŠCHOVÁ, Radka. *Jaroslav Bílý – od rakousko-uherského námořníka po správce muzea. Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka*. Rokycany: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2018, s. 59-61.

⁵⁴ HENTŠCHOVÁ, Radka. *Jaroslav Bílý – od rakousko-uherského námořníka po správce muzea*, s. 62-64.

K práci v muzeu se pak dostal víceméně náhodou. Přesné okolnosti sice nevíme, ale Bílý se stejně jako doktor Horák velmi zajímal o historii, díky čemuž se nejspíše následně na chodu muzea podílel. Jeho působení v muzeu se datuje od roku 1931, kdy pomáhal se stěhováním muzea do nové budovy. Následně v muzeu fungoval jako organizátor fondů a sbírek, ke kterým vytvářel katalogy. V roce 1936 pak pomáhal také při zakládání nové organizace, a to muzejní společnosti. V té posléze působil jako jednatel a také měl na starosti pořádání výstav či přednášek.

Po roce 1941, kdy byl doktor Horák zatčen a odvezen do koncentračního tábora, se Bílý ujal veškerých povinností spojených s muzeem. Konkrétně se stal jeho správcem a tuto funkci zastával až do roku 1957, kdy zemřel.⁵⁵

Poslední osobností, která rozhodně stojí za zmínku, je **Josef Hodek**. Ten se narodil na pražském Vyšehradě 5. prosince roku 1868. Nejdříve navštěvoval obecnou školu a následně pak akademické gymnázium. Na něm studium úspěšně dokončil v roce 1888. Posléze začal navštěvovat Karlo-Ferdinandovu univerzitu, na které absolvoval v roce 1895. Ačkoli nikdy nesložil profesorské zkoušky, vyučoval po ukončení studia na několika základních a středních školách. Jmenovitě působil například v Kutné Hoře, kde taktéž pracoval v tamějším muzeu. Zároveň tam působil i jako archivář.⁵⁶

V roce 1904 se zasloužil o uspořádání kutnohorského městského archivu. Na této činnosti se podílel společně se svým spolupracovníkem Otakarem Hejnicem. V témže roce pak začal vyučovat i v Rokycanech, a to hned na dvou školách. Pedagogem se stal na Jubilejním obecném gymnáziu císaře a krále Františka Josefa I., ale také na průmyslové pokračovací škole pro dívky. Od roku 1905 pak patřil mezi pracovníky muzea. Konkrétně se staral o muzejní knihovnu. Zároveň byl v roce 1913 požádán, aby převzal povinnosti týkající se

⁵⁵ Tamtéž, s. 66-67.

⁵⁶ KOLÁŘ, Petr. Pedagog, muzejník a archivář Josef Hodek po sto letech od úmrtí a v roce nedožitých stopadesátých narozenin. *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech*. Rokycany: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2018, s. 18-26.

rokycanského archivu, tudíž pak působil jakožto archivář v Rokycanech i v Kutné Hoře. Mezi těmito městy tedy pravidelně cestoval.⁵⁷

Josefa Hodka však nepotkal příjemný životní osud. Potýkal se totiž s psychickými problémy. Prameny však neuvádějí, jaké konkrétní potíže měl a ani záznamy z léčebny se do dnešní doby bohužel nedochovaly. Co však víme, je, že byl v roce 1917 převezen do dobřanské psychiatrické léčebny. Hospitalizace byla zatěžující nejen pro něj, ale i jeho rodinu. Ta byla dokonce nucena zažádat město Rokycany o peněžitý příspěvek, protože se potýkala s nedostatkem financí na zaplacení Hodkovy hospitalizace. Neméně tragický byl pak konec jeho života, Hodek totiž v léčebně 6. ledna roku 1918 zemřel, a to na akutní zánět střev.⁵⁸

⁵⁷ KOLÁŘ, Petr. *Pedagog, muzejník a archivář Josef Hodek po sto letech od úmrtí a v roce nedožitých stopadesátých narozenin*, s. 18-26.

⁵⁸ Tamtéž.

4 VÝVOJ MUZEA V PRŮBĚHU HORÁKOVA ŽIVOTA

4.1 Muzeum před 1. světovou válkou

Hned v počátcích muzea se doktoru Horákovi podařilo obohatit přírodopisný obor muzea o rozsáhlou paleontologickou sbírku. Tu muzeu věnoval městský lékař Antonín Kossler. Jeho sbírka obsahovala zejména fosilie z nejrůznějších období, konkrétně pocházely z doby mezi obdobími kambrickým a terciérním. Zároveň Kossler doložil ke sbírce také literaturu, která se k fosiliím pojila.⁵⁹ Horák byl novým přírůstkem do muzejních sbírek nadšen a odhadl její na velmi vysokou cenu, a to přibližně 4000 korun. Zároveň si přál, aby byla tato sbírka v muzeu řádně uložena. Proto skrze dopis požádal městskou radu o peněžitý příspěvek sloužící k jejímu umístění. Zároveň pak v témže dopise požádal o navýšení muzejního rozpočtu na následující rok.⁶⁰

V roce 1906 se pak muzeum rozrostlo o další sbírku, kterou obdrželo od plzeňského městského historického muzea. Jednalo se o nádoby, jež pocházely z 15. století a byly nalezeny na území Plzně. Již v té době muzeum obsahovalo mnoho vzácných předmětů, proto se Horák spolu s celým muzejním kuratoriem rozhodl pro sjednání pojištění sbírek. Nejdříve byly sbírky pojištěny proti vloupání a následně pak i proti případnému požáru.⁶¹

Roku 1907 se nejen doktor Horák, ale i celé muzejní kuratorium muselo vyrovnat s rezignací Juliana Svobody, kterou podal skrze dopis starostovi Anichoberovi. Tento Svobodův krok nejspíše vyplýval ze sporu s muzejním spolupracovníkem Janem Pohlem. Starosta Anichober si uvědomoval Svobodovu důležitost pro muzeum. Dokonce se ho snažil přesvědčit, aby rezignaci stáhl, bohužel neúspěšně. Muzeum tudíž utrpělo velkou ztrátu, jelikož Svoboda zastával funkci kustoda ne jednoho, ale dokonce dvou muzejních

⁵⁹ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1907–1918, s. 19-20.

⁶⁰ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁶¹ Tamtéž.

oborů. Mimo jiné v muzeu pracoval i jako pokladník. Zároveň, jak již víme, Svoboda stál na samém počátku muzea, byl jeho spoluzakladatelem a taktéž Horákovým přítelem a kolegou z gymnázia.⁶²

Na následující schůzi kuratoria v témže roce byl pak Horák nucen Svobodův odchod oznámit a následně byl povinen zajistit, aby do funkcí, které Svoboda zastával, nastoupili funkcionáři noví.⁶³ Obsazení funkce kustoda oborů trvalo poměrně dlouhou dobu. Z dostupných informací víme, že se s tímto problémem kuratorium potýkalo několik let. Jediná funkce, která byla po Svobodově odchodu úspěšně obsazena a svědomitě vykonávána, byla funkce pokladníka. V ní ho těsně po rezignaci dočasně nahradil výše zmiňovaný Josef Hodek, následně pak na jeho místo nastoupil Alois Kneidl. Funkce kustoda oborů se měl ujmout Karel Sůsa, kustodem se ale nakonec nikdy nestal. Ve funkci byl nahrazen Josefem Königsmarkem pro obor archeologicko-přírodopisný a Josefem Vaníkem pro obor národopisný.⁶⁴

Důležitou roli ve vývoji muzea hrálo periodikum zvané *Brdský kraj*, které vycházelo právě pod muzejním vedením. Tento časopis měl být původně vydáván již od roku 1905 pod vedením Josefa Hodka. V tomto roce však na vydání periodika nebyl dostatek finančních prostředků, a tudíž se na něm začalo usilovněji pracovat až v roce 1908. V tomto roce Horák přednesl kuratoriu návrh na vydávání časopisu. Zároveň bylo nutné, aby se Horák dohodl s odborem turistů a také Osvětovým sdružením. Tyto dvě organizace měly totiž k fungování časopisu přispívat. Měsíčník byl všestranně zaměřený, objevovaly se v něm články týkající se celé oblasti Brd, ale i články věnované vědě, literatuře, umění či články naučné.⁶⁵

Chod měsíčníku zajišťoval redakční sbor, v jehož čele stál právě Bohuslav Horák jakožto redaktor. Sám do periodika i přispíval mnohými články, ve

⁶² SOKA Rokycany, AMRo, III. odd., inv. č. 2054, kart. č. 121.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁶⁵ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

kterých se věnoval zejména tématům, jež mu byla blízká. Jednalo se tedy zejména o oblast přírody, historie, ale i umění a filozofie zde našly své místo. Z přírodovědných článků bychom zde našli články jako například *Zprávy z dávnověku*, který pojednává o tom, jak se člověk objevil na planetě Zemi. Mezi historické články patřil příspěvek *Některé smutné příběhy rokycanské v 18. století*, kde mluví například o požáru z roku 1757. Z oblasti filozofie bychom mohli zmínit například článek *Kouzelný proutek*, ve kterém se Horák věnuje poznání pravdy, *Oceán světů – pramen poznání*, kde přemýšlí nad kosmem, či článek *Na prahu neznáma*, kde řeší život a smrt. Mezi umělecky laděné příspěvky bychom mohli zařadit článek *Za uměleckou výchovou*, kde Horák jako Theodor Montanus pojednává o ideálu krásna, pravdy a dobra.⁶⁶ Do měsíčníků zároveň pravidelně přispíval i články, ve kterých informoval o darech, které v daný rok přibyly ať už do muzejních sbírek či knihovny.⁶⁷

Časopis se kromě rokycanského okresu rozšířil i mimo něj, byl totiž zasílán do několika dalších muzeí. Konkrétně měsíčník zamířil například až do Pelhřimova nebo Prahy, odkud byly posílány tamější časopisy a publikace takzvaně „na oplátku“. Toto byla jedna z dalších možností, jak muzeum obohatit.⁶⁸

Roku 1909 se dle dostupných zdrojů muzejní sbírky značně rozrostly. Zejména v lednu a únoru se do muzea dostaly další cenné předměty od místních dárců a sběratelů. Od založení muzea až do tohoto roku sbírky čítaly celkem 1463 vzácných předmětů. Mezi dary z roku 1909 bychom mohli najít například pražské groše a další mince, vyklápěcí rakev a také nejrůznější publikace, konkrétně například publikaci o chudinství. Muzeum bylo v tomto roce obohaceno také o další sbírku zkamenělin. Zároveň se rozrůstala i muzejní knihovna, ve které bylo možno si zapůjčit některý z více než 1200 titulů.⁶⁹

⁶⁶ STRÁNSKÁ, Martina. *PhDr. Bohuslav Horák a Rokycansko*, s. 37-41.

⁶⁷ *Brdský kraj*. 4. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1912, s.188.

⁶⁸ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁶⁹ *Brdský kraj*. 1. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1909, s. 128, s. 154 a s. 179.

V roce 1910 se pak počet titulů rozrostl na 1672 a zároveň byl v témže roce vytvořen i katalog muzejní knihovny.⁷⁰

V roce 1911 se pak dlouze uvažovalo o ukončení vydávání *Brdského kraje* z důvodu nedostatečných finančních prostředků. Konkrétně se jednalo o dluh v místní tiskárně vlastněné Josefem B. Zápotočným. Ten spočítal částku na 2501 korun a 82 haléřů. Dluh se vyšplhal takto vysoko, jelikož nebyl uhrazen tisk 1. ani 2. ročníku měsíčníku. Horák si ale stál za tím, že se časopis těší velké oblibě čtenářů. Ti si dokonce měsíčník předpláceli, a byla by tudíž škoda s distribucí skončit.⁷¹

Naštěstí se podařilo tuto svízelnou situaci vyřešit. Část dlužné částky zaplatil Josef Hodek a zároveň byla učiněna některá úsporná opatření. Mezi ně patřilo například zvýšení ceny časopisu pro předplatitele. Konečně pak Horák na schůzi kuratoria v březnu roku 1912 oznámil, že s majitelem tiskárny Zápotočným projednal další osud měsíčníku. Dohodli se na tom, že bude *Brdský kraj* i nadále vycházet. Tento časopis byl tedy nakonec vydáván pravidelně až do roku 1914, kdy jeho distribuci narušil začátek 1. světové války. Po jejím konci se již nepodařilo začít měsíčník vydávat znovu.⁷²

V roce 1912 pak muzeum přišlo o dalšího svého důležitého pracovníka, JUDr. Huga Karlíka. Ten v Rokycanech působil nejen v nejrůznějších spolcích, obecním zastupitelstvu či městské radě, ale zároveň i jako člen muzejního kuratoria. Pro muzeum byl pak důležitý hlavně proto, že byl schopný zařizovat finanční prostředky na jeho chod. Na schůzi kuratoria v témže roce byla pak uctěna jeho památka a zároveň byli zvoleni noví členové kuratoria na další funkční období.⁷³

⁷⁰ *Brdský kraj*. 2. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1910, s. 230.

⁷¹ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁷² Tamtéž.

⁷³ Tamtéž.

4.2 Muzeum v průběhu 1. světové války

Není pochyb, že 1. světová válka zasáhla veškeré obyvatelstvo nejen Rokycan, ale i celého státu. I přes tuto nepříznivou historickou událost však muzeum nadále fungovalo a ani jeho pracovníci nezaháleli. V roce 1916 například proběhly na Rokycansku pod vedením doktora Horáka rozsáhlé prohlídky místních kostelů. Při těchto prohlídkách se zkoumalo, zdali se v kostelích nacházejí nějaké předměty vyrobené z cínu. V době války totiž zavládla tzv. rekvizice, tedy sběr předmětů pro potřeby vojska. Cín byl v této době velmi potřebným kovem, vyráběly se z něj totiž zbraně. Proto byly předměty z něj odevzdávány a následně taveny, aby se z nich mohla vyrábět právě potřebná munice apod.⁷⁴

Horák si měl o těchto předmětech vést přehledný seznam, který měl následně odeslat na zemské konzervatorium. Pokud by se na seznamu nacházely nějaké významné cenné předměty, rozhodlo by konzervatorium o tom, aby se na ně nevztahovala odevzdávací povinnost. Prohlídce se nevyhnul ani děkanský kostel, ve kterém Horáka obzvláště zaujaly dva cínové zvony. K prohlídce si přizval svého přítele Fridolina Macháčka, aby zvony prohlédl. Dle jeho slov byly oba zvony vytvořeny Martinem Hillgerem. Pocházely z roku 1612 a konkrétně se jednalo o zvony sv. Michala a sv. Václava. Horák měl v plánu tyto zvony před rekvizicí uchránit, což se mu na nějakou dobu i podařilo.⁷⁵

V roce 1917 už ale situace ohledně zvonů nevypadala tak nadějně. Následovala totiž druhá fáze rekvizice a hrozilo, že budou tyto zvony taktéž roztaveny. Horák se nezdřáhal opět požádat o pomoc pana Macháčka, ten mu následně poskytl odborný posudek k oběma zvonům. V tomto posudku zmiňoval jejich historickou hodnotu. Ačkoli se Macháček domníval, že bude možné zachránit jen jeden ze dvou zvonů, nakonec byly rekvizice ušetřeny oba. Na rok 1918 byla

⁷⁴ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁷⁵ Tamtéž.

sice plánovaná třetí fáze rekvizice. V témže roce ale válka také skončila, a tudíž ke třetí vlně nedošlo.⁷⁶

Je také nutno zmínit, že ke konci 1. světové války se muzeum muselo rozloučit s dalším ze svých nejvýznamnějších pracovníků, Josefem Hodkem. Ten, jak již bylo zmíněno výše v této práci, zemřel 6. ledna 1918 v dobřanské psychiatrické léčebně na zánět střev.⁷⁷

4.3 Muzeum v meziválečném období

Po konci 1. světové války vzniklo v Československu nové seskupení. Jednalo se o organizaci československých muzeí vlastivědných, pod které měla spadat veškerá muzea na území státu, kromě muzeí průmyslových a uměleckoprůmyslových. V organizaci se tudíž nacházela muzea orientující se hlavně na kulturu, historii a hospodářství, a to v předem dané oblasti či kraji. Konkrétně rokycanské muzeum do tohoto seskupení spadalo od 22. dubna roku 1919.⁷⁸

Mnohé změny také proběhly v osazenstvu muzejního kuratoria. Jak již bylo výše řečeno, někteří členové kuratoria před a v průběhu války zemřeli, jiní pak například odešli do penze. Proto bylo třeba zvolit nové členy. Kuratorium tudíž po 5. dubnu 1921 přivítalo nové tváře. Mezi ně patřili například profesori místního gymnázia, jmenovitě například Josef Dvořák, ale i lidé z jiných sfér. Mezi členy bychom našli i úředníky, obchodníky či dokonce svářeče. Mimo jiné v kuratoriu začal působit i nový starosta obce, Antonín Hořice. Stálými členy kuratoria pak zůstali pouze pokladník Alois Kneidl a pochopitelně ředitel Bohuslav Horák.⁷⁹

Kuratorium následně uspořádalo svou první schůzi v novém obsazení. Na té se projednávalo hned několik záležitostí. Řešil se možný nákup nových sbírek či

⁷⁶ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁷⁷ KOLÁŘ, Petr. *Pedagog, muzejník a archivář Josef Hodek po sto letech od úmrtí a v roce nedožitých stopadesátých narozenin*, s. 18-26.

⁷⁸ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁷⁹ Tamtéž.

muzejní rozpočet. Horák na této schůzi zároveň navrhl obnovení měsíčníku *Brdský kraj*. Kuratorium s tímto návrhem souhlasilo. Horák pak dokonce spočítal i možné náklady k fungování časopisu, nakonec ale k jeho distribuci již nedošlo. Zároveň se na této schůzi jednalo i o uložení muzejních sbírek. Jak již víme, do muzea neustále přibývaly nové předměty, konkrétně v tomto roce bylo muzeum obohaceno o sbírku, jež muzeu darovala Josefina Lambergová. Muzeum se však stále potýkalo s nedostatkem místa. Horák vznesl požadavek obstarat prostory pro nové sbírky. Starosta Hořice však podotkl, že to v současné době není možné. Horák se zde tedy s úspěchem nesetkal.⁸⁰

V čem se ale Horákovi vedlo, byla záchrana cenných předmětů a památek z rokycanského regionu. Těchto předmětů mělo být dokonce tolik, že na to sám Horák nestačil. Zde se opět setkáváme s Fridolinem Macháčkem, kterého si Horák znovu přizval na pomoc. Společně s ním a za asistence archiváře Augusta Sedláčka se jim podařilo shromáždit řadu cenných artefaktů. Za zmínku stojí například sošky z kostela v obci Chomle. Horák byl zároveň v roce 1922 pověřen obecním zastupitelstvem, aby se s dalšími dvěma členy komise podílel na vedení obecní pamětní knihy.⁸¹

Jak se rozšiřovaly muzejní sbírky, zvyšoval se i rozpočet pro tuto instituci. Původní rozpočet při zakládání muzea dělal 1000 korun, postupem času se však částka zvedala a rozpočet v roce 1929 činil již zhruba 9000 korun.⁸² Muzeum se však stále potýkalo s nevyhovujícími prostory. Doktor Horák si již od založení muzea přál, aby se instituce nacházela v samostatné budově, která by pro tento účel byla přímo určená. Počet sbírek rostl a předměty se již nadále nevešly do původních místností měšťanské školy. Musely proto být uloženy také v gymnáziu a některé dokonce i v bytě samotného Horáka. V roce 1928 byl položen základní kámen stavby nové dívčí školy, tudíž konečně svítila naděje, že by se muzeum mohlo přesunout do samostatné budovy. Konkrétně se jednalo

⁸⁰ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1, nezpracováno.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² Tamtéž.

o budovu původní dívčí školy, která se nacházela za kostelem Panny Marie Sněžné.⁸³

7. listopadu roku 1930 bylo obecním zastupitelstvem a městskou radou rozhodnuto o možném přestěhování muzea do budovy staré dívčí školy. Zároveň byl schválen příspěvek na renovaci budovy, nákup nových skříní a přestěhování sbírek. Jednalo se o částku 150 tisíc korun. V létě roku 1931 se doktor Horák za pomoci dobrovolníků pustil do přestěhování sbírek a již 25. října téhož roku se konalo slavnostní otevření muzea v nové budově.⁸⁴

Slavnost k otevření muzea se konala v rokycanské Sokolovně a účast byla hojná. Jako první si vzal slovo starosta Josef Zápotočný, který zároveň zastával i funkci předsedy muzejního kuratoria. Ve svém projevu důrazně vyzdvihoval doktora Horáka a jeho práci, za níž mu poděkoval. Podotkl také, že slova na ocenění Horákovy píle zkrátka nestačí. Poté se ujal slova právě Horák, který skromně oponoval, že pouze plnil svou povinnost. Po skončení slavnosti se obecnstvo přesunulo do samotného muzea, které se celý den těšilo hojně návštěvnosti.⁸⁵

Po přesunutí muzea do nového místa působení bylo muzejní kuratorium povinno stanovit otevírací dobu a výši vstupného. Po usnesení kuratoria z roku 1932 bylo muzeum přístupné každou neděli a na státní svátky v čase od 9 do 12 hodin dopoledne a poté od 14 do 18 hodin. Tato otevírací doba platila celý rok kromě prosince, ledna a února. V těchto měsících bylo muzeum pro veřejnost uzavřeno. Vstupné pak činilo 1 korunu za dospělého a 20 haléřů za mládež do 14 let. Vstupenky bylo možné získat skrze městský policejní úřad, radnici či správce muzea.⁸⁶

Zároveň byla roku 1933 vytvořena brožura, za níž stál A. J. Vald. Významný podíl na ní ale taktéž měl právě doktor Horák, ten na vytvoření brožury s Valdem

⁸³ SOkA Rokycany. AMRo, kronika města 1919–1937, s. 130.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Tamtéž, s. 131.

⁸⁶ VALD, A. J. *Městské muzeum v Rokycanech – průvodce sbírkami*. Rokycany: A. J. Vald, 1933, s. 3-25.

spolupracoval. Brožura čtenáře přesněji seznamuje s uskupením sbírek v nové muzejní budově. Budova byla značně větší než původní úložiště sbírek, i přesto však některé předměty musely zůstat uloženy v depozitáři.⁸⁷ O této skutečnosti se dozvídáme od Horákova blízkého spolupracovníka Josefa Vodičky. Přemístění muzea popisuje skrze rozhovor s Horákem takto:

„Po instalování všech věcí zůstalo ještě mnoho a mnoho v zásuvkách. Poškrabal se na hlavě, zapaloval svůj nerozlučný čibuk⁸⁸ a povídá: „Viš, já bych potřeboval ještě jednu budovu, mně se to tam všechno nevejde. Tam jsem měl několik tříd, tady mám celý barák, a ještě to nestačí.“⁸⁹

V budově se však využilo každého volného místa, ať už v jednotlivých místnostech či na stěnách. Ty zdobila sbírka 170 obrazů rokycanské malířky Olgy Runtové, která se ve svých malbách zaměřovala zejména na oblast Rokycan, konkrétně na rokycanské stavby a zákoutí. Zároveň se na stěnách nacházely i kresby místního výtvarníka K. L. Hájka.⁹⁰

Sbírky byly rozmístěny do 12 místností. V první místnosti se návštěvníci mohli pokochat starou stříkačkou z roku 1822, velocipedem, hláskou troubou či uměleckými zámky. Zároveň se v místnosti ale nacházely taktéž hmoždíře, lucerny, váhy a také výrobky pocházející z klabavské a holoubkovské slévárny. V druhé místnosti byly uloženy kostelní památky, roucha, knihy, rukopisy písní a modliteb či starý kamenný kříž. Třetí místnost se věnovala památkám ze světové války, tudíž zde návštěvníci mohli zhlédnout pušky, šavle, ale i fotografie, mapy a pohlednice. Čtvrtá síň se mohla chlubit sbírkami hmyzu, motýlů a minerálů pocházejících většinou z Příbrami. Pátá síň byla věnována geologii a paleontologii, tedy zkamenělinám. Druhá část paleontologické sbírky

⁸⁷ VODIČKA, Josef. *Jen vzpomínky*, s. 22

⁸⁸ Druh dýmky, jindy také nazýván lulka. Poznámka autorky.

⁸⁹ VODIČKA, Josef. *Jen vzpomínky*, s. 22.

⁹⁰ VALD, A. J. *Městské muzeum v Rokycanech – průvodce sbírkami*. Rokycany: A. J. Vald, 1933, s. 3-25.

se nacházela i v místnosti šesté. Zde se nacházely nádoby nebo například šperky.⁹¹

Sedmá síň byla plná staročeského nábytku, kolovratů, truhel. Návštěvníci by zde ale našli také postel s velkými peřinami, nádobí či žehličky. Osmá síň byla věnována staré literatuře a skladatelské činnosti. Nacházely se zde i vzpomínky na významné rokycanské rodáky. Devátá síň ukrývala městská privilegia, prapory, cechovní odznaky nebo městské knihy, které sloužily k zápisům nejrůznějších smluv. V desáté síni bylo možné si prohlédnout staré české kroje, výšivky, ale též další prapory a obrazy. Jedenáctá místnost byla věnována zařízení měšťanských bytů, nacházely se zde skříně, truhly anebo například domácí lékárnička. Poslední místnost se pak zabývala prací malíře Václava Jedličky, konkrétně zde si návštěvníci mohli prohlédnout jeho skici a kresby.⁹²

Velmi rychle se pak rozkřikly zprávy o otevření muzea v nové budově. I přesto, že rokycanské muzeum byla zejména regionální instituce, vědělo se o této události víceméně po celých Čechách. V návaznosti na to obdržela městská rada roku 1932 dopis od doktora Tvrzníka z Prahy. V dopise informoval o tom, že vlastní přírodovědecké sbírky, ve kterých se nachází přes 20 tisíc předmětů. Napsal, že je ochoten je muzeu věnovat zdarma, na oplátku si však žádal místo ředitele muzea. Odstoupení Horáka z této pozice bylo však nemyslitelné. Horák byl od počátku s muzeem úzce spjat a po dlouhou dobu do něj vkládal veškerý svůj čas. Tvrzníkova nabídka byla tudíž městskou radou odmítnuta.⁹³

Muzeum se v regionu těšilo velké oblibě. Horák však tušil, že by popularita muzea mohla být ještě vyšší. V témže roce proto opět přišel s myšlenkou znovuvydávání *Brdského kraje*. Rozhodl se napsat dopis městské radě. V něm tvrdil, že by periodikum zvedlo popularitu nejen muzea, ale i celého regionu. Měsíčník by navíc mohl být opět zasílán do okolních krajů a ty by naopak mohly posílat jejich publikace nazpět, což by obohatilo muzejní knihovnu. Navíc si byl

⁹¹ VALD, A. J. *Městské muzeum v Rokycanech – průvodce sbírkami*, s. 3-25.

⁹² Tamtéž.

⁹³ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 2, nezpracováno.

jistý, že muzejní pracovníci nasbírali dostatek materiálů, tudíž by jistě měli o čem psát. Městská rada však přes veškeré Horákovy snahy opětovně rozhodla, že se měsíčník znovu vydávat nebude. Opět tak bylo učiněno z důvodu nedostatečných finančních prostředků.⁹⁴

Doktor Horák se sice v Rokycanech nenarodil, za to pro ně ale po celý svůj život mnohé dělal. Stále přemýšlel nad tím, jak Rokycany pozvednout o další stupínky výš. To se mu povedlo roku 1936, kdy byla v Rokycanech založena Muzejní společnost. Horák však přednesl městské radě návrh na její ustanovení již rok předtím. Muzejní společnost měla být dle jeho slov střediskem veškerého vědeckého bádání. Ještě před založením byla významným rokycanským osobnostem zaslána výzva s nabídkou stát se členy této nově vzniklé společnosti. Spolu s Horákem se pro tuto myšlenku nadchlo dalších 101 osob. 11 z nich pak zaplatilo muzeu počáteční poplatek v hodnotě 500 korun. Právě tyto osobnosti se pak staly zakládajícími členy společnosti.⁹⁵

První schůze společnosti proběhla 15. listopadu roku 1936. Tento den je zároveň datován i za její počátek. Na schůzi se konkretizoval účel společnosti, tedy zkoumání a povznesení rokycanského regionu. Společnost si ale dávala za cíl i například pořádání výstav, přednášek a také znovuvydávání *Brdského kraje*, pokud by to bylo možné. Zároveň se zde rozdělilo pět základních oborů společnosti. Konkrétně se jednalo o historický, národopisný, přírodovědecký, umělecký a literární. Na schůzi byl pak určen i předseda společnosti, tím se stal právě doktor Horák.⁹⁶

Pod záštitou muzejní společnosti byly pak ještě těsně před válkou uspořádány dvě výstavy. První z roku 1937 byla věnována divadelnímu herci Jindřichu Mošnovi, druhá z roku 1938 se pak zabývala hrabětem Kašparem ze Šternberka.⁹⁷ Zároveň je nutné zmínit datum 13. října roku 1937. V tento den

⁹⁴ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 2, nezpracováno.

⁹⁵ Bílý, Jaroslav. *Muzejní společnost v Rokycanech. Brdský kraj*. 1. vydání. Rokycany: Muzejní společnost v Rokycanech, 1946, s. 70.

⁹⁶ SOKA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 2, nezpracováno.

⁹⁷ *Výstavy a expozice. Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka, jubilejní*. Rokycany 1995, s. 48.

začala být důležitost doktora Horáka ještě více patrná. Instituce byla totiž nově přejmenována z Městského muzea na Muzeum Dr. Bohuslava Horáka.⁹⁸

4.4 Muzeum v počátku 2. světové války

Ačkoli omezeně, i v období 2. světové války muzeum stále fungovalo. Roku 1939 byla opět hojně obohacena muzejní knihovna. Eliška Hejrovská do ní darovala celkem 2600 svazků pozůstalosti po svém bratru Janu Hejrovském. Ten v Rokycanech fungoval jakožto redaktor periodika *Žďár*.⁹⁹

Krátce po začátku německé okupace byla v roce 1940 obsazena německými vojáky rokycanská sokolovna, která uchovávala některé významné předměty. Ty musely být na základě toho narychlo přesunuty právě do městského muzea. Mezi těmito převážnými předměty se nacházely například prapory, hudební archiv, fotografie, tabla či divadelní knihy. Tyto předměty pak zůstaly v muzeu uloženy po celou dobu okupace. Zároveň bylo pak muzeu přikázáno, aby veškeré exponáty byly opatřeny cedulkami v německém jazyce.¹⁰⁰

Prohlídky v muzeu probíhaly, ačkoli rozhodně ne tak hojně, jako před válkou. Mezi návštěvníky patřili zejména němečtí důstojníci. Ti si podle dostupných zdrojů exempláře vždy prohlíželi s velkým zájmem. O muzejních sbírkách a exemplářích pak víme, že se většina z nich nacházela v muzejní budově až do konce války. Ve městě totiž nesídlilo gestapo, a tudíž na území Rokycan nedocházelo k žádným větším kontrolám a prohlídkám.¹⁰¹

⁹⁸ STRÁNSKÁ, Martina. *PhDr. Bohuslav Horák a Rokycansko*, s. 16.

⁹⁹ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1938-1947, s. 28.

¹⁰⁰ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1938-1947, s. 46.

¹⁰¹ Tamtéž.

5 (P)O SMRTI DR. HORÁKA

Roky 1940 a 1941 se staly pro rokycanské muzeum osudnými. V lednu roku 1940 se po Rokycanech roznesla nevlídná zpráva o smrti Juliana Svobody, profesora, spoluzakladatele muzea, a Horákova blízkého přítele.¹⁰² Zásadní pak bylo datum 8. října roku 1941, kdy byli těsně po vyhlášení stanného práva zatčeni přední členové tělovýchovné jednoty Sokol, a to v celém protektorátu Čechy a Morava. Členové Sokola se totiž často zapojovali do protinacistického odboje. Konkrétně z rokycanské sokolské župy se jednalo o jména jako Ferdinand Habětín, Karel Vaska, Augustin Pour a naneštěstí i Bohuslav Horák.¹⁰³

Tito sokolští hodnostáři byli následně vyslýcháni na plzeňském gestapu a ke konci roku 1941 byli převezeni do koncentračního tábora v Terezíně. Tam je čekalo peklo. Hned po příjezdu byli výše zmínění bití a bylo jim hojně nadáváno. První den byli nuceni celý prostát na dvoře, odpoledne pak byli ostříhání, převlečeni do starých uniforem a zavřeni do cely s číslem 12. Na této cele byli společně s dalšími členy České obce sokolské z Prahy a členy plzeňské sokolské župy.¹⁰⁴

I přes velmi nepříjemnou atmosféru se sokolové snažili zlepšit si náladu kulturními večery, které pořádali po zamčení cel a na které se vždy všichni těšili. Doktor Horák přednášel o zajímavostech z přírodovědy, mluvil o Rokycansku, a hlavně se snažil ostatní povzbudit, aby neztráceli naději. Po těchto klidných večerech však vždy přicházela krutá rána.¹⁰⁵

Není pochyb o tom, že doktor Horák před svou smrtí velmi trpěl. První den byl s ostatními sokolskými hodnostáři nucen vyvážet mokrý písek z potoka. Jeden z mužů patřících k SS si stoupl na kolečko, které Horák tlačil, a dožadoval se,

¹⁰² SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1938-1947, s. 46.

¹⁰³ HEJDA, Josef. Poslední cesta - Dr. Bohuslav Horák – antifašista. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany: OV a MO SPB v Rokycanech, 1967, s. 19-21.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ Tamtéž.

aby ho vezl. Když už Horák neměl síly, člen SS ho svou puškou zbil. Později Horák pracoval v mlýně a táboře, kde byli všichni vězni taktéž krutě bití. Při práci na asfaltování dvora si Horák těžce popálil ruku. Vězeňskému lékaři však scházely prostředky na to, aby provedl řádné ošetření, a tudíž se Horákovi ruka nezahojila a také neustále otékala. Bolest prý však snášel velmi statečně. Z dostupných zdrojů víme, že si i přes vysoké horečky po nocích v cele zpíval árie z oper.¹⁰⁶

Na počátku ledna 1942 se po táboře roznesla zpráva o možném deportu sokolů do Osvětimi, kde se v té době budoval nový tábor. Nikdo o něm ale neměl žádné podrobnější informace, jen tu, že se z něj dosud nikdo nevrátil. Zpráva o deportu byla bohužel pravdivá a dne 15. ledna roku 1942 byli sokolové skutečně transportováni do Auschwitzu. Před odjezdem Horákovi z kapsy civilního oblečení vypadla fotografie jeho otce, kterou u sebe nosíval. Jeden z členů SS mu fotografii pošlapal a Horák dostal opět velmi vynadáno. Jeho horečky navíc stále neustoupily a flegmona¹⁰⁷ z jeho spálené ruky se nadále šířila.¹⁰⁸

Dne 16. ledna 1942 po příjezdu do Osvětimi byli vězni za pokřiku členů SS a psího štěkotu vyhnáni ven z vagónů do velké zimy. I tento proces doprovázelo bití či dokonce pokousání psy. V koupelnách byl vězňům odebrán civilní oděv, byli politi horkou vodou a vyhnáni zpět do zimy. Tam dostali vězeňské oblečení, které bylo pro zimu naprosto nevhodné. Navíc oblečení často nesedělo tak, jak by mělo, jelikož nižší vězni dostávali velké oblečení a naopak.¹⁰⁹

Přesun na celu v bloku číslo 12 byl pro Horáka velmi namáhavý, podle zdrojů šel velmi těžce a již ani nemluvil. Na celu byl nakonec jen jeden den, poté byl přemístěn na marodku, což byl sál, jehož podlaha byla pokryta hoblinami

¹⁰⁶ HEJDA, Josef. *Poslední cesta - Dr. Bohuslav Horák – antifašista*, s. 19-21.

¹⁰⁷ Flegmona je neohraničený šířící se zánět pojivových tkání. Léčí se podáváním antibiotik a chirurgický zákrok ve většině případů není nutný, pokud zánět není doprovázen nahromaděním tekutiny, tzv. abscesem. Dušková, Markéta. 2009. *Úvod do chirurgie: učební text pro studenty 3. LF UK*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 3. lékařská fakulta, Klinika plastické chirurgie 3. LF a FNKV, 2009. 978-80-254-4656-0, s. 59.

¹⁰⁸ HEJDA, Josef. *Poslední cesta - Dr. Bohuslav Horák – antifašista*, s. 19-21.

¹⁰⁹ Tamtéž.

a shnilou slámou. Zde se nemocní zahrabali a zpravidla zde i zemřeli. Jejich těla byla pak převezena do krematoria, kde byla spalována. A právě tento osud bohužel potkal i doktora Horáka, který takto zemřel dne 10. února roku 1942 ve věku 64 let.¹¹⁰

Do Rokycan se pak zpráva o Horákově smrti dostala o čtyři dny později, tedy 14. února 1942. Starosta města Rudolf Hejrovský učinil na základě této zprávy projev, ve kterém zaznělo:

„Tato neočekávaná zvěst působila jako blesk v nejširších řadách jeho přátel, jež si získal svou upřímností a nekompromisní povahou, a vlila se do srdcí všech, kdož zesnulého znali, hluboký smutek a překvapení.“¹¹¹

Po Horákově smrti začal funkci ředitele muzea zastávat Jaroslav Bílý, který spravoval muzejní sbírky již od Horákova zatčení. Na místo předsedy muzejní společnosti nastoupil doktor Karel Cejp. Do správy sbírek muzea se později angažovala i Horáková choť Anna.¹¹²

Na závěr této kapitoly bych chtěla citovat epitaf sepsaný Karlem Kašákem, Horákovým studentem. Epitaf byl otištěn v třídním časopise Oktáva v roce 1925. Sám Karel Kašák doktoru Horákovi epitaf přerecitoval a ten se nad ním usmíval a měl pro něj pochopení, což nebylo u tehdejších kantorů úplně obvyklé. Kašák říká, že je v epitafu zaznamenán *kus žákovské lásky* a zároveň vystihuje Horáka a to, jaký byl jako člověk. Proto si myslím, že je příhodné sem epitaf vložit a zakončit tak tuto kapitolu práce.

„Zde jistě lítost slzy vyláká,

tu hrůbek je doktora Horáka.

¹¹⁰ HEJDA, Josef. *Poslední cesta - Dr. Bohuslav Horák – antifášista*, s. 19-21.

¹¹¹ SOKA Rokycany. AMRo, kronika města 1938-1947, s. 75.

¹¹² ZÝKA, Jaroslav. 2011. *Vznik a vývoj muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech do roku 1945*. Pedagogická fakulta, Západočeská univerzita v Plzni. Plzeň: ZČU, 2011. Diplomová práce, s. 60-61.

*Duch velký byl a sbíral kytičky
a velmi hleděl si tyršovské bradičky.
Přemnoho cestoval po skalném Balkánu,
v sokolství spatřoval národa záchranu.
I proti slavné brdské střelnici
bojoval hrdě náš pan řídící.
Miloval všechen lid, zejména lidi prosté.
Kéž bradka jeho jemu věčně roste!“¹¹³*

¹¹³ KAŠÁK, Karel. *Dr. Bohuslav Horák jako učitel*, s. 17.

6 MUZEUM V SOUČASNOSTI

Muzeum je v současné době značně rozvinutou kulturní institucí, ve které je i dnes patrný Horákův odkaz. Muzeum stále sídlí v budově bývalé dívčí školy, kam se přesunulo v roce 1931, tedy na náměstí J. Urbana vedle kostela Panny Marie Sněžné. Toto místo je stále hlavní expoziční budovou muzea. Důležité je také zmínit, že muzeum je do dnešního dne i nadále pojmenováno po něm, a to i přesto, že je od roku 2003 spravováno hlavně Plzeňským krajem a od roku 2015 je pobočkou Západočeského muzea v Plzni.

Dodnes se muzeum těší velké oblibě, o čemž vykazují minimálně dva dostupné zdroje v podobě dotazníkových šetření. V roce 2006 byla vypracována bakalářská práce týkající se doktora Horáka a jeho vztahu k Rokycansku. O tuto práci se zasloužila Martina Stránská, která do ní zahrnula i praktickou část v podobě dotazníku. Ten měl za cíl zjistit, jaké má rokycanské obyvatelstvo povědomí o doktoru Horákovi a jeho muzeu. Dotazník měl dvě cílové skupiny, studenty Střední odborné školy a poté obyvatele náhodně vybrané na Masarykově náměstí v Rokycanech.¹¹⁴

Celkově bylo vyplněno 80 dotazníků a z výsledků pak můžeme mnohé vyčíst. Co se týče první skupiny, která se skládala ze studentů od 15 do 20 let, zaznamenali bychom u více než poloviny z nich, že už v muzeu někdy byli. Dokonce si pamatovali i některé ze stálých expozic, které se v muzeu v té době nacházely. Konkrétně šlo o zkameněliny, historické oblečení a obrazy. Více pozitivních výsledků bychom pak našli spíše u dívek než chlapců.¹¹⁵

Druhá skupina se skládala z obyvatel Rokycanska mezi 24 a 80 lety. Zde měly opět větší přehled ženy než muži. Mezi těmito respondenty bylo patrné, že o doktoru Horákovi a muzeu mají alespoň všeobecný přehled. Více než polovina dotazovaných věděla, že byl Horák zakladatelem muzea. Někteří dokonce i správně uvedli, že kromě kulturní sféry působil i ve školství a Tělovýchovné

¹¹⁴ STRÁNSKÁ, Martina. PhDr. *Bohuslav Horák a Rokycansko*, s. 62.

¹¹⁵ Tamtéž.

jednotě Sokol. Většina dotazovaných pak uvedla i některé ze stálých expozic, které si z návštěvy muzea zapamatovala. Zmiňována byla například expozice železářství, rokycanské historie a shodně s první skupinou pak zazněly i expozice zkamenělin a oblečení.¹¹⁶

V roce 2013 pak vypracovala Jana Hrbková pod záštitou Univerzity Pardubice obdobnou anketu s názvem „Kdo jsou naši návštěvníci“. Ta se nezaměřovala na náhodné obyvatele Rokycan, nýbrž přímo na konkrétní návštěvníky muzea, odkud pocházejí, jak se o instituci dozvěděli a proč a jak často muzeum navštěvují. Z anketního šetření byly vyloučeny osoby do 15 let, jelikož ty zpravidla do muzea dochází v rámci školních výletů či exkurzí.¹¹⁷

Z ankety vyplývá, že muzeum většinou navštěvují více ženy. Nejvíce návštěvníků pak pocházelo z okolí Rokycan, o muzeu se nejčastěji dozvěděli skrze doporučení přátel a známých. Taktéž většina dotazovaných již muzeum někdy předtím navštívila například jako doprovod rodiny nebo přátel. Z výzkumu je tedy jasné, že návštěva tohoto muzea je spíše regionální záležitost. I přesto se ale v anketě objevili respondenti, kteří nepocházeli z Rokycanska, jmenovitě například z Chebu, Chomutova, Karviné či Prahy, tudíž je patrné, že o muzeu mají povědomí i lidé nejen z Plzeňského kraje.¹¹⁸

Muzeum navíc neustále pořádá výstavy, na kterých je Horák často zmiňován. V tomto roce byla například možnost si v muzeu prohlédnout výstavu věnovanou Sokolské župě Rokycanově a Tělovýchovné jednotě Sokol, které byl Horák po dlouhou dobu členem. Výstava byla k prohlédnutí od 11. února do 8. května roku 2022. K výročí 80. let od jeho úmrtí byla v muzejní budově vytvořena výstavka s popisem jeho života, několika jeho fotografiemi a díly. Zároveň je v prvním patře muzea i nadále uložena Horákova urna, která se schovává za pamětní deskou nesoucí jeho jméno.

¹¹⁶ STRÁNSKÁ, Martina. PhDr. *Bohuslav Horák a Rokycansko*, s. 62.

¹¹⁷ HRBKOVÁ, Jana. *Vyhodnocení ankety "Kdo jsou naši návštěvníci"*. Filozofická fakulta. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2013. Vyhodnocení ankety, s. 2-14.

¹¹⁸ Tamtéž.

7 ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsem se věnovala významné rokycanské osobnosti, doktoru Bohuslavu Horákovi. Představila jsem Horákův životní příběh, a hlavně pak jeho činnost na území rokycanského regionu. Zejména jsem se zaměřila na založení rokycanského muzea. Důvodem pro vznik této důležité instituce byl fakt, že v Rokycanech až do roku 1905 muzeum chybělo. Zároveň zde až do tohoto roku nebyla ani osobnost, která by se založení muzea ujala. Spolu s Horákem se na vzniku muzea podíleli i Julian Svoboda, Jaroslav Bílý a Josef Hodek, kteří k chodu muzea značně přispěli.

Muzeum se na svém počátku nacházelo pouze v jedné místnosti na městské radnici, následně se pak přesunulo do několika místností městské chlapecké školy. Před 1. světovou válkou se muzeum mohlo také pyšnit vlastním měsíčníkem s názvem Brdský kraj. V průběhu války však bylo muzeum nuceno distribuci měsíčníku ukončit. Po válce se pak muselo muzeum vyrovnávat se ztrátami některých svých pracovníků a nahradit je novými. I přesto však instituce nadále rozkvétala a její sbírky se neustále hojně rozšiřovaly.

Důležitým mezníkem pro tuto instituci byl rok 1931, kdy bylo muzeum přestěhováno do samostatné budovy, která byla vhodná pro tento účel. Ve dvanácti místnostech se nacházely nejrůznější sbírky od oblečení, nábytku až po zkameněliny. Významným rokem byl taktéž rok 1936, kdy byla založena Muzejní společnost. Ta působila v rokycanském regionu jako středisko veškerého vědeckého bádání. V roce 1937 pak bylo muzeum na Horákovu počest přejmenováno z Městského muzea na Muzeum Dr. Bohuslava Horáka.

2. světová válka pak muzeum značně zasáhla, jelikož skoro neprobíhaly prohlídky. Zároveň v roce 1941 došlo k deportu členů Tělovýchovné jednoty Sokol do koncentračního tábora. Spolu s ostatními si tímto tragickým osudem prošel i doktor Horák, který v koncentračním táboře v Osvětimi v roce 1942 zemřel. Zpráva o jeho tragické smrti pak zasáhla celé Rokycany i jejich okolí. Muzeum bylo nuceno nadále pokračovat beze svého zakladatele.

Dodnes je však odkaz doktora Horáka patrný. Muzeum stále nese jeho jméno, což dokazuje, jak významná osobnost Horák byl. Zároveň je patrné, že muzeum dodnes zůstává vyhlášenou kulturní institucí, kterou znají a navštěvují lidé nejen z Rokycan, ale i širokého okolí. Téma doktora Horáka a rokycanského muzea však neustále zůstává velmi široké a rozhodně je zde prostor pro další vědecké bádání. Nabízí se například možnost prozkoumat do hloubky vývoj muzea po Horákově smrti a vytvořit tak komplexní přehled o chodu muzea od roku 1942 až do současnosti.

8 RESUMÉ

The aim of this bachelor's thesis was to introduce to the city of Rokycany important public figure, Dr. Bohuslav Horak and his contribution to the establishment of the museum in Rokycany. At the same time, the thesis also deals with Horak's work in Rokycany and his influence on the cultural life of the town. Using methods of research and synthesis of information, I described Horak's life, the path to the creation of the museum and then I described in detail the development of this institution until Dr. Horák died. At the same time, I added a chapter on how popular the museum is today and whether the inhabitants of Rokycany have an awareness of who Dr. Horak was and why he was important for the town of Rokycany.

9 SEZNAM LITERATURY

BÍLÝ, Jaroslav. Musejní společnost v Rokycanech. *Brdský kraj*. 1. vydání. Rokycany : Muzejní společnost v Rokycanech, 1946.

CEJP, Karel. Ředitel PhDr. Bohuslav Horák jako vědec. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany : OV a MO SPB v Rokycanech, 1967.

DUŠKOVÁ, Markéta. *Úvod do chirurgie: učební text pro studenty 3. LF UK*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 3. lékařská fakulta, Klinika plastické chirurgie 3. LF a FNKV, 2009. 978-80-254-4656-0.

DVOŘÁK, Josef. Ph. Dr. Bohuslav Horák ve škole. *Brdský kraj*. 1. vydání. Rokycany : Musejní společnost v Rokycanech, 1946.

GRUBER, Josef. Vzpomínky na spolupracovníka. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany : OV a MO SPB v Rokycanech, 1967.

HEJDA, Josef. Poslední cesta - Dr. Bohuslav Horák - antifašista. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany : OV a MO SPB v Rokycanech, 1967.

HENTŠCHOVÁ, Radka. 2018. Jaroslav Bílý - od rakousko-uherského námořníka po správce muzea. *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka*. Rokycany : Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2018.

HORÁK, Bohuslav. Co chceme. *Brdský kraj*. Rokycany : Městské muzeum v Rokycanech, 1909.

HORÁK, Bohuslav. Krajem černohorským. *Výroční zpráva karlínské reálky*. 1. vydání. Praha : Karlínská reálka, 1903.

HORÁK, Bohuslav. Význam tělesných cvičení. *Základy sokolského vzdělání*. 1. vydání. Rokycany : Sokolská župa Rokycanova, 1920.

HORÁK, Bohuslav. Z jižní Tauridy. *Sborník České společnosti zeměvědné*. 10. ročník. Praha : Česká společnost zeměvědná, 1905.

HRACHOVÁ, Hana. Julian Svoboda - spoluzakladatel rokycanského muzea. *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka*. Rokycany : Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2005.

HRBKOVÁ, Jana. *Vyhodnocení ankety "Kdo jsou naši návštěvníci"*. Filozofická fakulta. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2013. Vyhodnocení ankety.

JINDŘICH, Karel. Snahy o založení muzea v Rokycanech. *Sborník muzea Dr. Bohuslava Horáka, jubilejní*. 1. vydání. Rokycany : Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 1995.

KAŠÁK, Karel. Dr. Bohuslav Horák jako učitel. *90 let Dr. Bohuslava Horáka*. 1. vydání. Rokycany : OV a MO SPB v Rokycanech, 1967.

KOLÁŘ, Petr. Pedagog, muzejník a archivář Josef Hodek po sto letech od úmrtí a v roce nedožitých stopadesátých narozenin. *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech*. Rokycany : Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2018.

SAVKOVOVÁ, Eva. *PhDr. Bohuslav Horák (život a dílo)*. Fakulta pedagogická. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 1969. Diplomová práce.

STRÁNSKÁ, Martina. *PhDr. Bohuslav Horák a Rokycansko*. Fakulta filozofická, Západočeská univerzita. Plzeň : Západočeská univerzita, 2006. Bakalářská práce.

TRUXOVÁ, Pavlína. *Jan Anichober: Vývoj osobnosti na pozadí dějinných událostí*. Rokycany : Gymnázium Rokycany, 2007. Seminární práce.

VALD, A. J. *Městské muzeum v Rokycanech - průvodce sbírkami*. Rokycany : A. J. Vald, 1933.

VODIČKA, Josef. Jen vzpomínky. *Hrdinové sokolské župy Rokycanovy 1939-1945*. 1. vydání. Rokycany : Sokolská župa Rokycanova, 1947.

ZÝKA, Jaroslav. *Vznik a vývoj muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech do roku 1945.* Pedagogická fakulta, Západočeská univerzita v Plzni. Plzeň : ZČU, 2011. Diplomová práce.

10 SEZNAM PRAMENŮ

Brdský kraj. 1. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1909.

Brdský kraj. 2. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1910.

Brdský kraj. 3. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1911.

Brdský kraj. 4. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1912.

Brdský kraj. 5. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1913.

Brdský kraj. 6. vydání. Rokycany: Městské museum v Rokycanech a Osvětové sdružení pro politický okres rokycanský, 1914-1915.

SOkA Rokycany. AMRo, kronika města 1836–1907.

SOkA Rokycany. AMRo, kronika města 1907–1918.

SOkA Rokycany. AMRo, kronika města 1938-1947.

SOkA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. č. 2054. Jednací a domácí řád městského musea v Rokycanech. 17. dubna 1905, Rokycany.

SOkA Rokycany, AMRo, III. oddělení, Inv. č. 2054, kart. č. 121.

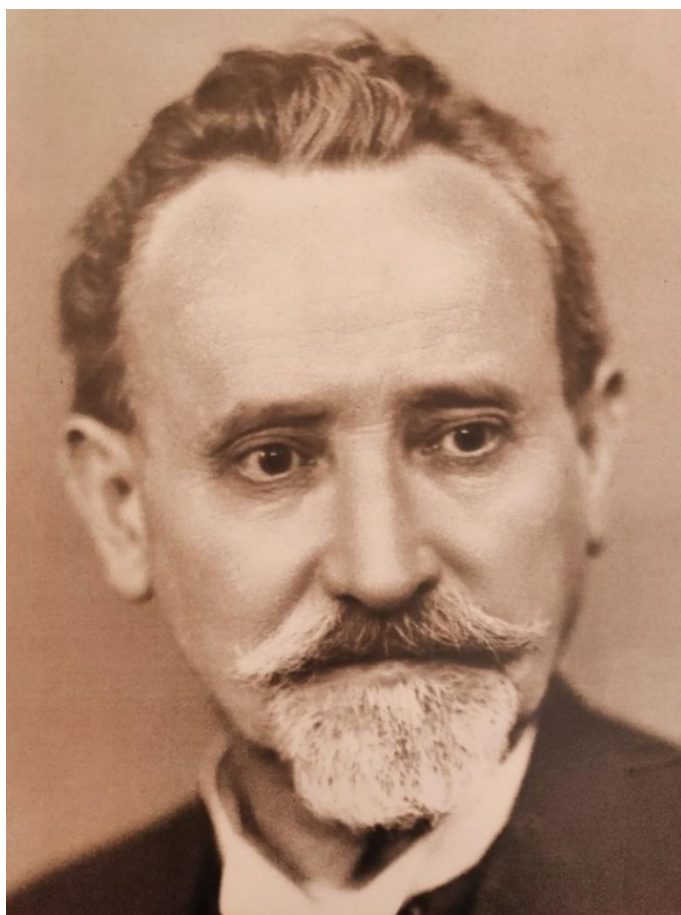
SOkA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. č. 2054. Stanovy městského musea královského svobodného města Rokycan. 17. dubna 1905, Rokycany.

SOkA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 1,
nezpracováno.

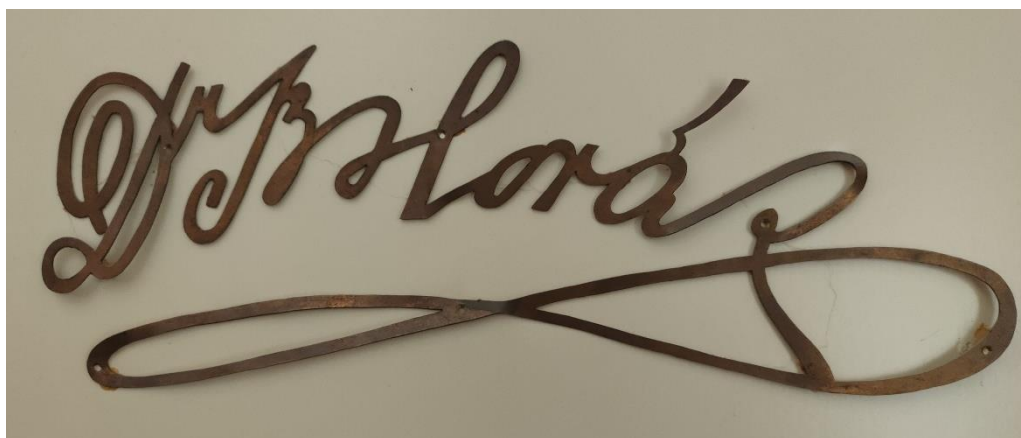
SOkA Rokycany, Muzeum dr. Bohuslava Horáka Rokycany, kart. č. 2,
nezpracováno.

Výstavy a expozice. Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka, jubilejní. Rokycany
1995.

11 SEZNAM OBRÁZKŮ

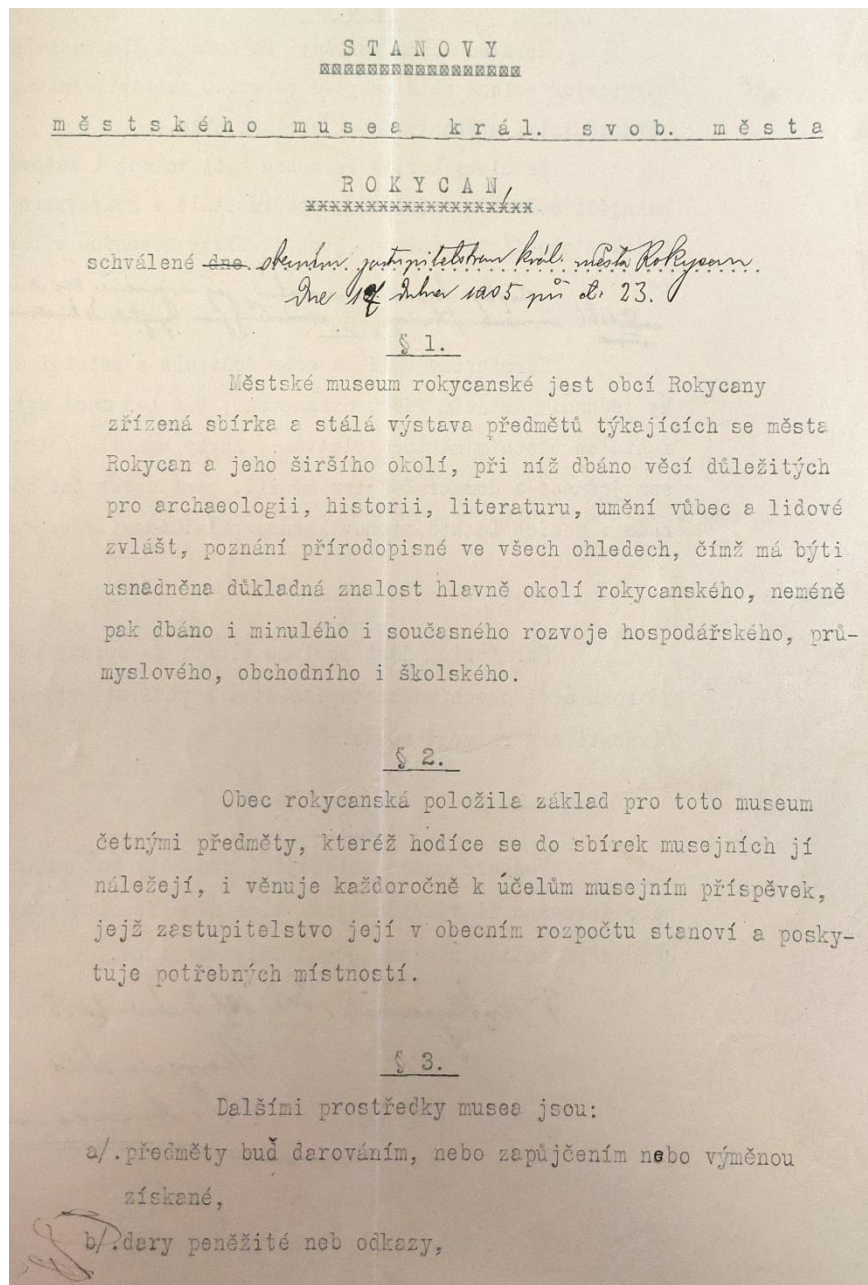
Obrázek 1: Portrét doktora Bohuslava Horáka. Fotografie z informační desky v budově Muzea Dr. Bohuslava Horáka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 2: Podpis doktora Horáka. Fotografie z informační desky v budově Muzea Dr. Bohuslava Horáka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 5: Plakát k otevření muzea z roku 1905. Státní oblastní archiv (dále SOA) Plzeň, SOkA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. č. 2054. Plakát k otevření muzea. 24. září 1905, Rokycany. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 6: Ukázka ze stanov muzea. SOA Plzeň, SOkA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. č. 2054. Stanovy městského muzea královského svobodného města Rokycan. 17. dubna 1905, Rokycany. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

JEDNACÍ A DOMÁCÍ ŘÁD
XX

m ě s t s k é h o m u s e a v R o k y c a n e c h .

1. Obory.

I. Archeologicko-historický,

jemuž se přidělí:

- a/. sbírka obrazův,
- b/. starožitnosti praehistorické, historické, kostelní, cechovní a j.,
- c/. sbírka mincí, pečetí, prstenů,
- d/. sbírka zbraní.

II. Literární,

- a/. knihovna,
- b/. listiny a rukopisy,
- c/. památky písemní i j. po rodácích spisovatelích nebo těch, kteří v okolí se zrodili anebo působili.

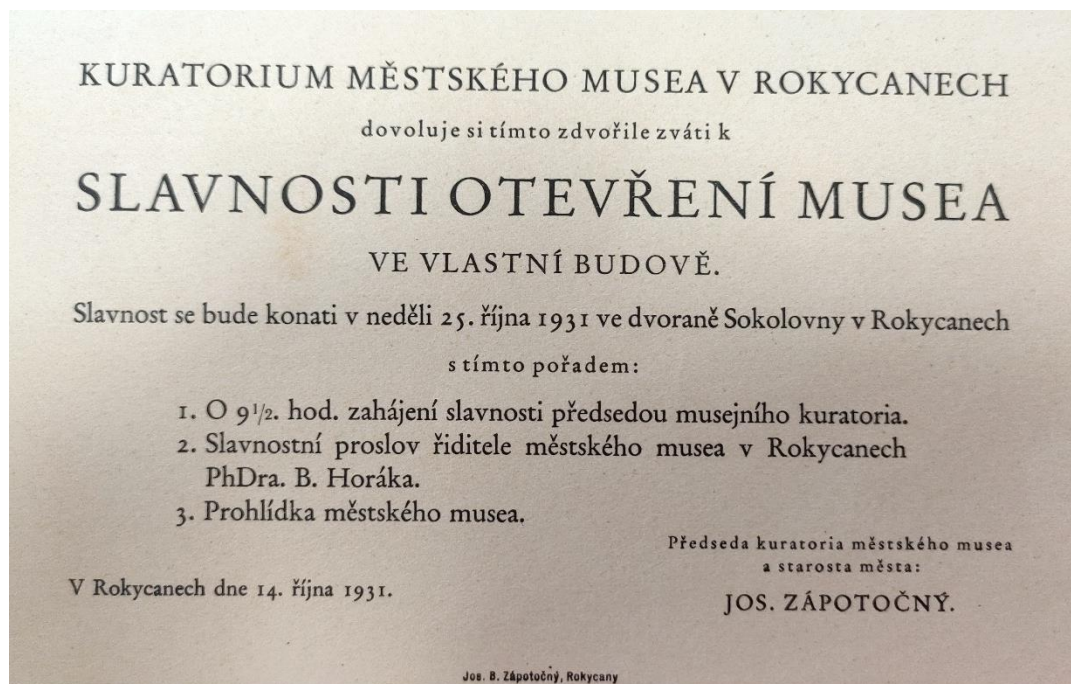
III. Národopisný,

- jehož úkolem bude starati se o získání památek týkajících se života a/. měšťanského
- b/. selského
- a to hlavně okolí rokycanského.

IV. Přírodopisný,

- jemuž postupně přiděleny sbírky
- a/. geologické /incl. praehistorické, palaeolithické a neolithické./ při čemž bude dbáno
- 1/. palaeontologie hlavně okolí Rokycan /příp. celých Brd/

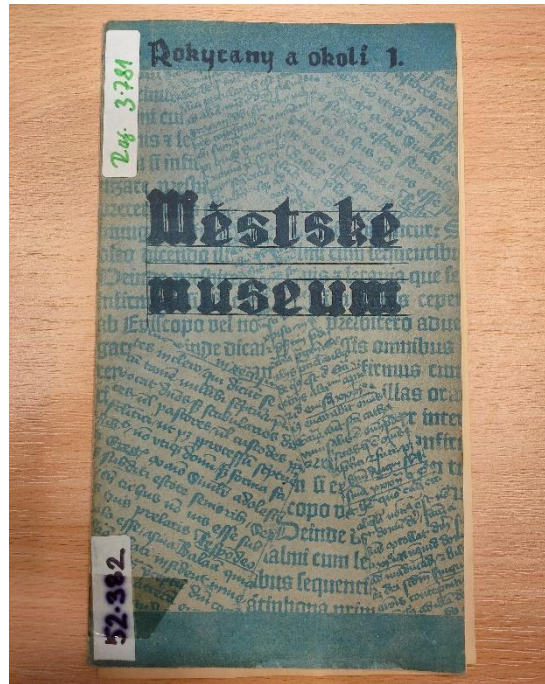
Obrázek 7: Ukázka z jednacího a domácího řádu muzea. SOA Plzeň, SOkA Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. č. 2054. Jednací a domácí řád městského musea v Rokycanech. 17. dubna 1905, Rokycany. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 8: Pozvánka k otevření muzea ve vlastní budově. SOA Plzeň, SOka Rokycany. AMRo, III. oddělení. Inv. č. 5069. Pozvánka k otevření muzea ve vlastní budově. 25. října 1931, Rokycany. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 9: Dobová fotografie budovy muzea. Fotografie z informační desky v budově Muzea Dr. Bohuslava Horáka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 10: Dílo A. J. Valda, *Městské muzeum v Rokycanech – průvodce sbírkami*. Sbírkový fond Knihovny Muzea Dr. Bohuslava Horáka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 11: Pamětní deska ukrývající urnu doktora Horáka. Ke zhlédnutí v Muzeu Dr. Bohuslava Horáka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 12: Vitrína připomínající 80. výročí smrti doktora Horáčka. Ke zhlédnutí v Muzeu Dr. Bohuslava Horáčka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 13: Plakát k výstavě Sokol na Rokycansku. Uprostřed plakátu pak fotografie doktora Horáka v sokolském kroji. Knihovna Muzea Dr. Bohuslava Horáka. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.

Obrázek 14: Budova muzea v současnosti. Foto: Tereza Rýdlová, 2022. Archiv autorky.